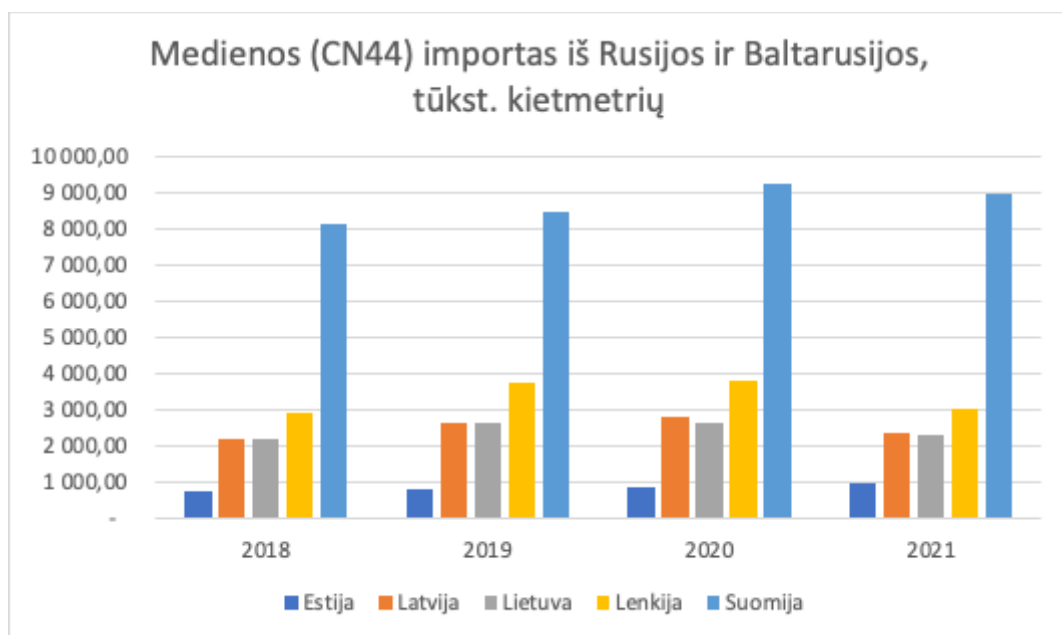

DĖL ŽALIAVOS TRŪKUMO BALTIJOS REGIONE

UAB Baltpool parengta informacija remiantis Eurostato duomenimis; medienos kiekiai konvertuoti į kietmetrius.

Įsigaliojus ES sankcijoms Rusijai ir Baltarusijai, kuriomis buvo uždrausti sandoriai dėl medienos iš minėtų šalių įsigijimo, susidarė situacija, kuomet aplinkinėse šalyse trūks reikšmingo medienos kiekio. Suomijos, Estijos, Latvijos, Lietuvos ir Lenkijos iš minėtų šalių importuoti medienos kiekiai pateikiami žemiau:

Duomenų lentelė:

	2018	2019	2020	2021
Estija	769,15	823,42	840,70	991,36
Latvija	2 185,54	2 631,02	2 789,18	2 345,69
Lietuva	2 170,96	2 651,45	2 615,58	2 305,88
Lenkija	2 893,44	3 735,98	3 786,58	3 003,93
Suomija	8 106,26	8 470,28	9 254,79	8 951,03

Tai reiškia, kad šiame regione bus apie 15 mln. ktm medienos trūkumas, kuris iki šiol būdavo importuojamas iš Rusijos ir Baltarusijos. Atitinkamai egzistuoja didelė tikimybė, kad šių šalių medienos rinkos dalyviai, ypač Suomijos rinkos, kurioje trūkumas bus didžiausias, aktyviai ieškos būdų šį medienos kiekį įsigyti iš kitų rinkų.

Lietuvoje prekyba valstybiniuose miškuose pagaminta mediena organizuojama skaidriu būdu – viešu aukcionu, kuriame iš esmės gali dalyvauti visi norintys pirkėjai, nekeliant jiems jokių istorijos ar finansinio patikimumo reikalavimų. Tokia sistema yra skaidri ir efektyvi įprastais laikotarpiais bei sudaranti sąlygas lengvai veiklą pradėti naujoms medienos perdirbimo įmonėms be apribojimų įsigyjant reikiamą medienos kiekį.

Tačiau kaimyninėse valstybėse, t. y. Latvijoje bei Lenkijoje, taikomos ne tokios atviros prekybos sistemos: Lenkijoje taikomas „nuolatinio pirkėjo“ reikalavimas, todėl ateiti į rinką ir įsigyti medienos

naujiems dalyviams yra ypatingai sunku, o Latvijoje medienos pardavimo procedūrų nustatymas ir vykdymas paliktas valstybinių miškų įmonės dispozicijai. Nors tai savaime nėra blogai, tačiau nustatytos medienos pardavimo sąlygos lemia, kad pvz., Lietuvos pramonės įmonėms praktiškai nepavyksta įsigyti medienos iš Latvijos valstybinių miškų.

Tai sukuria situaciją, kai tiek Latvijos, tiek Lenkijos, tiek ir Suomijos medienos rinkos dalyviai, siekdami įsigyti jiems trūkstamą medienos kiekį, lengvai gali ateiti jos įsigyti į Lietuvą. Ir tik Lietuvą, nes tiek Lenkija, tiek Latvija taiko prekybos apribojimus.

Didelę žalą Lietuvos rinkai tokie pirkimai sukelia dėl kelių priežasčių:

- visų pirma, kai užsienio įmonės perka tik joms trūkstamą medienos kiekį, jos už jį gali mokėti daugiau, nes toks brangesnis dalies medienos įsigijimas stipriai neįtakoja bendros žaliavos savikainos;
- tačiau Lietuvos rinkai tokiu atveju kaina pakyla ne tik tai medienai, kuri būna įsigyta pusmetiniuose aukcionuose, bet ir visiems pirkėjams, kurie medieną įsigijo pagal ilgalaikes sutartis, t. y. įtakoja apie 80% valstybiniuose miškuose pagamintos medienos kainą. Tai lemia, kad Lietuvos medienos pramonei pabrangtų ne maža dalis medienos, bet visa mediena ir atitinkamai neigiamai įtakotų medienos pramonės konkurencingumą.